0.0.1 vyagghapajja suttaṃ

1. ekaṃ samayaṃ bhagavā koliyesu viharati kakkarapattaṃ nāma koliyānaṃ nigamo. tatra kho[1] dīghajāṇu koliyaputto yena bhagavā tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. ekamantaṃ nisinno kho dīghajāṇu koliyaputto bhagavantaṃ etadavoca:

2. mayaṃ bhante, gihī kāmabhogī[2] puttasambādhasayanaṃ ajjhāvasāma, kāsikacandanaṃ paccanubhoma, mālāgandhavilepanaṃ dhārayāma, jātarūparajataṃ sādiyāma. tesaṃ no bhante, bhagavā tathā dhammaṃ desetu, ye amhākaṃ assu dhammā diṭṭhadhammahitāya diṭṭhadhammasukhāya samparāya hitāya samparāyasukhāyāti.

3. cattārome vyagghapajja, dhammā kulaputtassa diṭṭhadhammahitāya saṃvattanti diṭṭhadhammasukhāya. katame cattāro: uṭṭhānasampadā ārakkhasampadā kalyāṇamittatā samajīvikatā[3].

4. katamā ca vyagghapajja, uṭṭhānasampadā: idha vyagghapajja kulaputto yena kammaṭṭhānena jīvikaṃ kappeti, yadi kasiyā yadi vaṇijjāya yadi gorakkhena yadi issatthena[4] yadi rājaporisena yadi sippaññatarena.

---

[1] atha kho - machasaṃ
[2] kāmabhogino - machasaṃ
[3] samajīvitā - machasaṃ
[4] issattena - machasaṃ

tattha dakkho hoti analaso tatrupāyāya vimaṃsāya samannāgato alaṃ kātuṃ alaṃ saṃvidhātuṃ, ayaṃ vuccati vyagghapajja, uṭṭhānasampadā.

5. katamā ca vyagghapajja, ārakkhasampadā: idha vyagghapajja, kulaputtassa bhogā honti uṭṭhānaviriyādhigatā bāhābalapāricitā sedāvakkhittā dhammikā dhammaladdhā, te ārakkhena guttiyā sampādeti 'kinti me ime bhoge neva rājāno hareyyuṃ na corā hareyyuṃ na aggi ḍaheyya na udakaṃ vaheyya na appiyā dāyādā hareyyunti. ayaṃ vuccati vyagghapajja, ārakkhasampadā.

6. . katamā ca vyagghapajja, kalyāṇamittatā: idha vyagghapajja, kulaputto yasmiṃ gāme vā nigame vā paṭivasati. tattha ye te honti gahapati vā gahapatiputto vā daharā vā vuddhasīlino vuddhā vā vuddhasīlā saddhāsampannā sīlasampannā cāgasampannā paññāsampannā' tehi saddhiṃ santiṭṭhati sallapati sākacchaṃ samāpajjati. yathā rūpānaṃ saddhāsampannānaṃ saddhāsampadaṃ anusikkhati, yathārūpānaṃ sīlasampannānaṃ sīlasampadaṃ anusikkhati yathārūpānaṃ cāgasampannānaṃ cāgasampadaṃ anusikkhati, yathārūpānaṃ paññāsampannānaṃ paññāsampadaṃ anusikkhati. ayaṃ vuccati vyagghapajja, kalyāṇamittatā.

7. katamā ca vyagghapajja samajīvikatā: idha vyagghapajja, kulaputto āyañca bhogānaṃ viditvā vayañca bhogānaṃ viditvā samaṃ jīvikaṃ kappeti nāccogāḷ-

haṃ nātihīnaṃ, evaṃ me āyo vayaṃ pariyādāya ṭhassati, na ca me vayo āyaṃ pariyādāya ṭhassatīti.

8. seyyathāpi vyagghapajja, tulādhāro vā tulādhārantevāsī vā tulaṃ paggahetvā jānāti ettakena vā onataṃ ettakena vā unnatanti. evameva kho vyagghapajja, kulaputto āyañca bhogānaṃ viditvā vayañca bhogānaṃ viditvā samaṃ jīvikaṃ kappeti, na ca accogāḷhaṃ na atihīnaṃ. evaṃ me āyo vayaṃ pariyādāya ṭhassati, na ca me vayo āyaṃ pariyādāya ṭhassatīti. sacāyaṃ vyagghapajja, kulaputto appāyo samāno uḷāraṃ jīvikaṃ kappeti, tassa bhavanti vattāro udumbarakhādīkaṃ vāyaṃ[5] kulaputto bhoge khādatī'ti. sace panāyaṃ vyagghapajja, kulaputto mahāyo samāno kasiraṃ jīvikaṃ kappeti, tassa bhavanti vattāro 'ajaddhumārikaṃ vāyaṃ[6] kulaputto marissatīti.

9. yato ca khvāyaṃ vyagghapajja, kulaputto āyañca bhogānaṃ viditvā vayañca bhogānaṃ viditvā samaṃ jīvikaṃ kappeti na accogāḷhaṃ nātihīnaṃ, evaṃ me āyo vayaṃ pariyādāya ṭhassati, na ca me vayo āyaṃ pariyādāya ṭhassatī ti. ayaṃ vuccati vyagghapajja, samajīvikatā.

10. evaṃ samuppannānaṃ vyagghapajja bhogānaṃ cattāri apāyamukhāni honti: itthidhutto hoti surādhutto akkhadhutto pāpamitto pāpasahāyo pāpasampavaṅko.

---

[5] udumbarakhādicāyaṃ - machasaṃ

[6] ajeḷamaraṇaṃ cāyaṃ machasaṃ

seyyathāpi vyagghapajja, mahato taḷākassa cattāri ceva āyamukhāni. cattāri ca apāyamukhāni, tassa puriso yāni ceva āyamukhāni tāni pidabheyya, yāni ca apāyamukhāni tāni vivareyya, devo ca na sammādhāraṃ anuppaveccheyya, evaṃ hi tassa vyagghapajja mahato taḷākassa hāniyeva pāṭikaṅkhā. no vuddhī. evameva kho vyagghapajja, evaṃ samuppannānaṃ bhogānaṃ cattāri apāyamukhāni honti: itthidhutto hoti surādhutto akkhadhutto pāpamitto pāpasahāyo pāpasampavaṅko.

11. evaṃ samuppannānaṃ vyagghapajja, bhogānaṃ cattāri āyamukhāni honti. na itthidhutto hoti na surādhutto na akkhadhutto kalyāṇamitto kalyāṇasahāyo kalyāṇasampavaṅko. seyyathāpi vyagghapajja, mahato taḷākassa cattāri ceva āyamukhāni cattāri ceva apāyamukhāni, tassa puriso yāni ceva āyamukhāni tāni vivareyya, yāni ca apāyamukhāni tāni pidaheyya, devo ca sammā dhāraṃ anuppaveccheyya, evaṃ hi tassa vyagghapajja, mahato taḷākassa vuddhiyeva pāṭikaṅkhā no parihāni, evameva kho vyagghapajja, evaṃ samuppannānaṃ bhogānaṃ cattāri āyamukhāni honti na itthidhutto hoti, na surādhutto na akkhadhutto kalyāṇamitto kalyāṇasahāyo kalyāṇasampavaṅko.

12. ime kho vyagghapajja, cattāro dhammā kulaputtassa diṭṭhadhammahitāya saṃvattanti, diṭṭhadhammasukhāyāti.

13. cattārome vyagghapajja, dhammā kulaputtassa samparāyahitāya saṃvattanti samparāyasukhāya, ka-

tame cattāro: saddhāsampadā sīlasampadā cāgasampadā paññāsampadā.

14. katamā ca vyagghapajja, saddhāsampadā: idha vyagghapajja, kulaputto saddho hoti saddahati tathāgatassa bodhiṃ: iti'pi so bhagavā arahaṃ sammāsambuddho vijjācaraṇasampanno sugato lokavidū anuttaro purisadammasārathi satthā devamanussānaṃ buddho bhagavāti. ayaṃ vuccati vyagghapajja saddhāsampadā.

15. katamā ca vyagghapajja, sīlasampadā: idha vyagghapajja kulaputto pāṇātipātā paṭivirato hoti adinnādānā paṭivirato hoti kāmesumicchācārā paṭivirato hoti. musāvādā paṭivirato hoti surāmeraya majjapamādaṭṭhānā paṭivirato hoti, ayaṃ vuccati vyagghapajja sīlasampadā.

16. katamā ca vyagghapajja cāgasampadā: idha vyagghapajja, kulaputto vigatamalamaccherena cetasā agāraṃ ajjhāvasati muttacāgo payatapāṇi vossaggarato yācayogo dānasaṃvibhāgarato, ayaṃ vuccati vyagghapajja cāgasampadā.

17. katamā ca vyagghapajja paññāsampadā: idha vyagghapajja, kulaputto paññavā hoti udayatthagāminiyā paññāya samannāgato, ariyāya nibbedhikāya sammādukkhakkhayagāminiyā, ayaṃ vuccati vyagghapajja paññāsampadā.

18. ime kho vyagghapajja, cattāro dhammā kulaputtassa samparāyahitāya saṃvattanti samparāyasukhāyāti.

uṭṭhātā kammadheyyesu,
appamatto vidhānavā;
samaṃ kappeti jīvikaṃ,
sambhataṃ anurakkhati.

saddho sīlena sampanno,
vadaññū vītamaccharo;
niccaṃ maggaṃ visodheti,
sotthānaṃ samparāyikaṃ.

iccete aṭṭha dhammā ca,
saddhassa gharamesino;
akkhātā saccanāmena,
ubhayattha sukhāvahā.

diṭṭhadhammahitatthāya,
samparāyasukhāya ca;
evametaṃ gahaṭṭhānaṃ ,
cāgo puññaṃ pavaḍḍhatīti.